

**Lausunto**

31.1.2023

Dnro 36/08.00.02/2022

Kainuun ELY-keskus

[kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi)

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani

Viite: Lausuntopyyntöne 8.12.2022, KAIELY/791/2021

**LAUSUNTO PUOLANGAN JA RISTIJÄRVEN PIENI-PALJAKAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA**

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Prokon Wind Energy Finland Oy:n Pieni-Paljakan (Puolanka, Ristijärvi) tuulivoimahanketta koskevasta YVA-selostuksesta. Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee Puolangan ja Ristijärven kuntien alueella Pieni-Paljakan tuulivoimapuistoa. Pieni-Paljakan hankealueen pinta-ala on noin 1 130 hehtaaria, josta Puolangan kunnan alueella suunnittelualueen pinta-ala on noin 360 ha ja Ristijärven kunnan alueella noin 770 ha. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan alueella suunnitellaan enintään 9 yksikköteholtaan 6-10 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. YVA-menettelyn on tarkoitus edetä yhtä aikaa alueen osayleiskaavoituksen kanssa.

Tuulivoimapuisto on alustavasti suunniteltu liitettäväksi Kajaven (alueen länsipuolella) tai Fingridin (alueen eteläpuolella) sähkönsiirtoverkkoon. Jälkimmäinen vaihtoehto merkitsisi uuden, noin 6 kilometrin mittaisen 110 kV johdon tai kaapelin rakentamista. Tarkemmat sähkönsiirron ratkaisut selviävät suunnittelun edetessä. Tuulivoimapuiston sisäisen sähkönsiirron toteuttamiseksi tuulivoimapuistoon rakennetaan yksi sähköasema, johon sähkö johdetaan tuulivoimalaitoksilta maakaapelein. Maakaapelit sijoitetaan pääsääntöisesti huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin.

**Hankkeen vaihtoehdot**

- **Vaihtoehto VE0:** Hanketta ei toteuteta.
- **Vaihtoehto VE1:** Puolangan ja Ristijärven kuntien alueelle rakennetaan enintään 9 tuulivoimalaa.
- **Vaihtoehto VE2:** Ristijärven kunnan alueelle rakennetaan enintään 6 tuulivoimalaa.

Hankkeesta ja sen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus etäyhteyksin 8.2.2022. Kuulemisaikaa jatkettiin 17.3.2022 saakka (aiemmin 2.3.2022). Arviointiohjelmasta on voinut esittää mielipiteitä ja antaa lausuntoja kirjallisesti toimittamalla ne Kainuun ELY-keskukseen 17.3.2022. mennessä. Kainuun liitto on toimittanut Kainuun ELY-keskukselle YVA-ohjelmasta lausunnon 28.2.2022.

**Osoite:**Kainuun liitto,  
Kauppakatu 1  
87100 Kajaani**Sähköposti:**etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi  
Kirjaamo 040 722 0900  
[www.kainuunliitto.fi](http://www.kainuunliitto.fi)**Laskutus:**Kainuun liitto  
003724969924  
PL 5016  
02066 DOCUSCAN**Y-tunnus:**  
2496992-4

## Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (YVA-selostus) on esitetty pääosin selkeästi YVA-menettely ja sen kulku, menettelyn aikana laaditut selvitykset sekä tulokset vaikutusten arvioinneista. Kainuun liiton YVA-ohjelmavaiheessa antama 28.2.2022 lausunto on huomioitu arviointiselostuksessa pääosin hyvin.

Arviointiselostuksen 5.5.3 Alueidenkäyttö -kohdassa tuodaan esille, että Kainuun maakuntaohjelma 2018-2021 (Kainuu-ohjelma) on hyväksytty maakuntavaltuustossa 18.12.2017. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että Kainuussa on laadittu tämän jälkeen uusi Kainuu-ohjelma, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 22.12.2021. Se sisältää maakuntastrategian 2040 sekä maakuntaohjelman 2022-2025. Myöhemmin arviointiselostuksen kohdassa 22.4.2 on viitattu uusimpaan Kainuu-ohjelmaan.

Arviointiselostuksen 5.5.3 kohdassa todetaan, että Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 (kokonaismaakuntakaava) ei ole käsitelty tuulivoimaa asiakokonaisuutena eikä ole osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kainuun liitto toteaa, että Kainuussa on lainvoimainen tuulivoimamaakuntakaava, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 30.11.2015 (16 §) ja vahvistettu ympäristöministeriössä 31.1.2017 (YM7/5222/2015). Kainuun maakuntakaavan 2020 ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan lisäksi Kainuussa on voimassa kolme maakuntakaavaa: Kainuun 1. vaihemaakuntakaava, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Lisäksi tarkennuksena Kainuun liitto tuo esille, että vireillä olevan tuulivoimamaakuntakaavan tavoitevuosi on 2035, eikä 2030.

Arviointiselostuksen kohdassa 15.5.2 voimassa olevat maakuntakaavat sekä niihin liittyvät suunnittelumääräykset on tuotu hyvin esille. Pieni-Paljakan hankealue sijaitsee sekä Kainuun voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa 2030, että tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnoksessa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella.

Arviointiselostuksen kohdassa 15.9.1 "Tuulivoimaloiden vaikutukset maakuntakaavaan" on todettu Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksen lähimmän tuulivoimaloiden alue osa-aluemerkinnän etäisyydeksi noin 2,5 km Pieni-Paljakan hankealueesta. Myöhemmin arviointiselostuksessa todetaan, että etäisyys on noin 5 kilometriä. Kainuun liitto esittää, että etäisyys tarkistetaan hankkeen jatkovalmistelussa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankealueen jatkotyössä huomioidaan tuulivoimahankkeen ja muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset ja pyritään ehkäisemään haitallisia vaikutuksia maakuntakaavassa annettujen suunnittelumääräysten mukaisesti.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tuulivoimalat tulee sijoittaa luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, merkittävien

pohjavesialueiden, harjijensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan virkistysalueiden sekä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen ulkopuolelle. Kainuun liitto toteaa täsmennyksenä arviointiselostukseen, että tuulivoimamaakuntakaavan yleisessä suunnittelumääräyksessä ei ole mainittu luontomatkailun kehittämisalueita.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Kainuun liitto



Sanna Schroderus  
suunnittelujohtaja



Teppo Törmä  
suunnittelija



31.1.2023  
Dnro 36/08.00.01/2022

Puolangan kunta  
[kunta@puolanka.fi](mailto:kunta@puolanka.fi)  
Maaherrankatu 7, 89200 PUOLANKA

Viite: Lausuntopyyntöne 2.12.2022

## **LAUSUNTO PUOLANGAN PIENI-PALJAKAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVAN JA KOTILAN OSAYLEISKAAVAN MUUTOKSESTA**

Puolangan kunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston osayleiskaavan ja Kotilan osayleiskaavan muutoksesta (kaavaluonnos). Prokon Wind Energy Oy suunnittelee Puolangan ja Ristijärven rajalla molempien kuntien alueilla sijaitsevalle Pieni-Paljakan alueelle yhteensä 9 tuulivoimalan suuruisen tuulivoimapuiston rakentamista. Pieni-Paljakan tuulivoimahankkeen tavoitteena on selvittää mahdollisuutta rakentaa enintään 9 tuulivoimalaa, joista 6 sijaitisi Ristijärven kunnan alueella ja 3 Puolangan kunnan alueella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho on arviolta 6–10 MW, jolloin koko 9 tuulivoimalan tuulivoimapuiston kokonaisteho tulisi olemaan noin 54–90 MW. Tuulivoimapuisto on alustavasti ensisijaisesti suunniteltu liitettäväksi Kajaven sähkönsiirtoverkkoon alueen länsipuolella (SVE1). Toissijainen vaihtoehto on liittää Fingridin sähkönsiirtoverkkoon alueen eteläpuolella (SVE2). Sähkönsiirron vaihtoehto SVE2 merkitsisi uuden, noin 6 kilometrin mittaisen 110 kV johdon tai kaapelin rakentamista.

Puolangan kunnanhallitus on päättänyt 18.11.2022 § 105 asettaa Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston ja Kotilan osayleiskaavan muutoksen valmisteluaineiston (kaavaluonnos) nähtäville kuulemista varten 5.12.2022-31.1.2023 väliseksi ajaksi. Osayleiskaava laaditaan 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana. Osayleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueilla).

Tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia ja MRL-lain mukaisen osayleiskaavan laatimista. Tässä hankkeessa kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) toteutetaan samanaikaisesti omina menettelyinään. Kainuun ELY-keskus toimii YVA-menettelyssä YVA-lain tarkoittaman yhteysviranomaisena.

Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston kaavat laaditaan erillisinä Ristijärven ja Puolangan kunnille kuitenkin siten, että kaavojen kaavaluonnosaineistot ovat yhtenäiset. Kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen kuuleminen toteutetaan erikseen molemmissa kunnissa. Kaavat rajoittuvat toisiinsa, joten suunnittelussa tehdään

tiivistä yhteistyötä kuntien kesken ja tavoitteena on, että kaavat voisivat edetä samanaikaisesti molemmissa kunnissa.

Pieni-Paljakan suunnittelualue sijaitsee Kainuun voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Seudullisesti merkittävällä tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavaa edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään viittä (5) voimalaa, mikäli niiden muodostama alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle kolmen (3) kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.

### **Osayleiskaavaluonnos**

Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos on selkeä ja havainnollinen kokonaisuus. Kaavaselostuksessa on tuotu kattavasti esille voimassa olevat maakuntakaavat sekä näihin liittyvät suunnittelumääräykset.

Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa, joiden maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen on parhaillaan käynnissä (Kainuun maakuntavaltuusto 17.6.2019, § 10). Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamista koskeva maakuntakaavaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä 22.12.2021-31.1.2022. Pieni-Paljakan alue sijaitsee maakuntakaavaluonnoksessa osoitettujen vähintään seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen tavoiteaikataulun mukaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2023.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksen 9.3 Hankkeen suhde suunniteltuun maankäyttöön -kohdassa todetaan, että tuulivoimamaakuntakaava-luonnoksen 2035 lähin tuulivoimatuotantoon soveltuva alue sijaitsee noin 2,5 kilometrin päässä Pieni-Paljakan suunnittelualueen eteläpuolella. Kohdassa 5.2 "Maakuntakaava" lähimmän tuulivoimaloiden alueen tv-32 etäisyydeksi on laskettu yli 5 km Pieni-Paljakan suunnittelualueesta. Kainuun liitto toteaa täsmennyksenä, että suunnittelualueen etäisyys Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetusta tuulivoimaloiden alueesta on noin 4 km.

Kainuun liitto toteaa, että luontomatkailun kehittämisalue on osoitettu Kainuun maakuntakaavassa 2020 osayleiskaavan kaavaselostuksen 4.11 Virkistys-kohdassa todetun tuulivoimamaakuntakaavan sijasta.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että osayleiskaavan jatkotyössä huomioidaan tuulivoimahankkeen ja muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset ja pyritään ehkäisemään haitallisia vaikutuksia maakuntakaavassa annettujen suunnittelumääräysten mukaisesti.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto



Sanna Schroderus  
suunnittelujohtaja



Teppo Törmä  
suunnittelija



31.1.2023

Dnro 36/08.00.01/2022

Ristijärven kunta

[yhteispalvelu@ristijarvi.fi](mailto:yhteispalvelu@ristijarvi.fi)

Aholantie 25, 88400 Ristijärvi

Viite: Lausuntopyyntöne 1.12.2022

## **LAUSUNTO RISTIJÄRVEN PIENI-PALJAKAN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA**

Ristijärven kunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Pieni-Paljakan tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnoksesta. Prokon Wind Energy Oy suunnittelee Ristijärven ja Puolangan rajalla molempien kuntien alueilla sijaitsevalle Pieni-Paljakan alueelle yhteensä 9 tuulivoimalan suuruisen tuulivoimapuiston rakentamista. Pieni-Paljakan tuulivoimahankkeen tavoitteena on selvittää mahdollisuutta rakentaa enintään 9 tuulivoimalaa, joista 6 sijaitsisi Ristijärven kunnan alueella ja 3 Puolangan kunnan alueella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho on arviolta 6–10 MW, jolloin koko 9 tuulivoimalan tuulivoimapuiston kokonaisteho tulisi olemaan noin 54–90 MW. Tuulivoimapuisto on alustavasti ensisijaisesti suunniteltu liitettäväksi Kajaven sähkönsiirtoverkkoon alueen länsipuolella (SVE1). Toissijainen vaihtoehto on liittää Fingridin sähkönsiirtoverkkoon alueen eteläpuolella (SVE2). Sähkönsiirron vaihtoehto SVE2 merkitsisi uuden, noin 6 kilometrin mittaisen 110 kV johdon tai kaapelin rakentamista.

Ristijärven kunnanhallitus on päättänyt 28.11.2022 § 157 asettaa osayleiskaavan valmisteluaineiston (kaavaluonnos) nähtäville kuulemista varten 5.12.2022 – 31.1.2023 väliseksi ajaksi. Osayleiskaava laaditaan 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana. Osayleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueilla).

Tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia ja MRL-lain mukaisen osayleiskaavan laatimista. Tässä hankkeessa kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) toteutetaan samanaikaisesti omina menettelyinään. Kainuun ELY-keskus toimii YVA-menettelyssä YVA-lain tarkoittaman yhteysviranomaisena.

Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston kaavat laaditaan erillisinä Ristijärven ja Puolangan kunnille kuitenkin siten, että kaavojen kaavaluonnosaineistot ovat yhtenäiset. Kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen kuuleminen toteutetaan erikseen molemmissa kunnissa. Kaavat rajoittuvat toisiinsa, joten suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien kesken ja tavoitteena on, että kaavat voisivat edetä samanaikaisesti molemmissa kunnissa.

**Osoite:**

Kainuun liitto,  
Kauppakatu 1  
87100 Kajaani

**Sähköposti:**

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi  
Kirjaamo 040 722 0900  
[www.kainuunliitto.fi](http://www.kainuunliitto.fi)

**Laskutus:**

Kainuun liitto  
003724969924  
PL 5016  
02066 DOCUSCAN

**Y-tunnus:**

2496992-4

Pieni-Paljakan suunnittelualue sijaitsee Kainuun voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Seudullisesti merkittävällä tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavaa edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään viittä (5) voimalaa, mikäli niiden muodostama alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle kolmen (3) kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.

### Osayleiskaavaluonnos

Pieni-Paljakan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos on selkeä ja havainnollinen kokonaisuus. Kaavaselostuksessa on tuotu kattavasti esille voimassa olevat maakuntakaavat sekä näihin liittyvät suunnittelumääräykset.

Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa, joiden maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen on parhaillaan käynnissä (Kainuun maakuntavaltuusto 17.6.2019, § 10). Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamista koskeva maakuntakaavaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä 22.12.2021-31.1.2022. Pieni-Paljakan alue sijaitsee maakuntakaavaluonnoksessa osoitettujen vähintään seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen tavoiteaikataulun mukaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2023.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksen 9.3 Hankkeen suhde suunniteltuun maankäyttöön -kohdassa todetaan, että tuulivoimamaakuntakaava-luonnoksen 2035 lähin tuulivoimatuotantoon soveltuva alue sijaitsee noin 2,5 kilometrin päässä Pieni-Paljakan suunnittelualueen eteläpuolella. Kohdassa 5.2 "Maakuntakaava" lähimmän tuulivoimaloiden alueen tv-32 etäisyydeksi on laskettu noin 5 km Pieni-Paljakan suunnittelualueesta. Kainuun liitto toteaa täsmennyksenä, että suunnittelualueen etäisyys Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetusta tuulivoimaloiden alueesta on noin 4 km.

Kainuun liitto toteaa, että luontomatkailun kehittämialue on osoitettu Kainuun maakuntakaavassa 2020 osayleiskaavan kaavaselostuksen 4.10 Virkistys-kohdassa todetun tuulivoimamaakuntakaavan sijasta.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että osayleiskaavan jatkotyössä huomioidaan tuulivoimahankkeen ja muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset ja pyritään ehkäisemään haitallisia vaikutuksia maakuntakaavassa annettujen suunnittelumääräysten mukaisesti.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.



Kainuun liitto



Sanna Schroderus  
suunnittelujohtaja



Teppo Törmä  
suunnittelija